

Rechten en plichten van de patiënt

Waarom heeft de patiënt rechten?

De wet van 22 augustus 2002 betreffende de rechten van de patiënt legt de rechten van de patiënt op een overzichtelijke manier vast in het kader van de individuele zorgrelatie tussen patiënt en zorgverlener. Voor deze wet bestonden er geen eenduidige wetteksten. Door de rechten van de patiënt in één tekst duidelijk te omschrijven, worden de rechten en plichten van zowel de zorgverlener als de patiënt transparanter, wat de kwaliteit van de vertrouwensrelatie tussen beiden bevordert.

Welke rechten heeft de patiënt?

Recht op kwaliteitsvolle dienstverlening

Elke patiënt ontvangt in overeenstemming met zijn behoeften de best mogelijke zorg. De zorg wordt verstrekt met respect voor de autonomie en de menselijke waardigheid van de patiënt, zonder onderscheid te maken op basis van sociale klasse, seksuele geaardheid of filosofische overtuiging.

Recht op vrije keuze van de zorgverlener

De patiënt kan de zorgverlener zelf kiezen en deze keuze herzien. Deze keuze kan door omstandigheden worden beperkt (vb. spoedgevallen, gedwongen opname, ...). Een zorgverlener kan ook om wille van persoonlijke of professionele redenen weigeren om een patiënt te verzorgen. In dit geval moet hij de patiënt doorverwijzen naar een andere zorgverlener zodat de continuïteit van de zorg gewaarborgd blijft.

Recht op informatie over de gezondheidstoestand

De patiënt heeft het recht om alle informatie over zijn gezondheidstoestand te krijgen. Hij kan zich hierbij laten bijstaan door een zelfgekozen vertrouwenspersoon.

Een vertrouwenspersoon kan een familielid zijn, een vriend, de huisarts, een andere patiënt of iemand anders in wie de patiënt vertrouwen heeft. De vertrouwenspersoon kan de patiënt bijstaan in het recht op informatie, de toegang tot het dossier en het neerleggen van een klacht bij de ombudsdienst. Via onderstaande link kan u een formulier downloaden om een vertrouwenspersoon aan te duiden.

<http://www.ombudsfunctieggz.be/documentatie/teksten/model%20vertrouwenspersoon.pdf>

De patiënt kan weigeren om bepaalde informatie te ontvangen indien er geen andere personen in gevaar worden gebracht. Bij besmettelijke ziekten bv. is de zorgverlener verplicht om de informatie toch te geven. Ook kan de zorgverlener tijdelijk informatie niet meedelen indien hij oordeelt dat het geven van informatie de gezondheidstoestand schade kan bezorgen. Hij moet hierbij wel steeds overleggen met een collega en dit in het dossier noteren. De vertrouwenspersoon kan deze informatie ontvangen indien de patiënt er één heeft aangeduid.

Recht op vrije en geïnformeerde toestemming

De patiënt heeft het recht om zijn toestemming te geven voor een behandeling nadat hij hierover voldoende is geïnformeerd. De zorgverlener dient de volgende informatie te verstrekken: alternatieven voor de behandeling, prijs, het doel van de behandeling, de duur, de risico's en bijwerkingen, enz.

Wanneer de patiënt niet in staat is om zijn toestemming te geven (bv. coma) dan moet de zorgverlener de toestemming van de wettelijke vertegenwoordiger vragen. Indien deze afwezig is, neemt de zorgverlener de beslissing om de behandeling uit te voeren.

Recht op vertegenwoordiging

Indien de patiënt niet zelf in staat bent om beslissingen te nemen, dan kan hij iemand aanduiden die medische beslissingen in zijn plaats neemt. Hij wordt zoveel mogelijk betrokken bij het uitoefenen van zijn rechten, maar kan zelf geen beslissingen nemen. Via onderstaande link kan u een formulier downloaden om een vertegenwoordiger aan te duiden. Het ingevulde formulier overhandigt u aan uw arts die het aan uw dossier toevoegt.

<http://www.ombudsfunctieggz.be/documentatie/teksten/model%20vertegenwoordiger.pdf>

De patiënt kan het aanwijzen van een wettelijke vertegenwoordiger te allen tijde herroepen. Bij afwezigheid van een zelfgekozen vertegenwoordiger voorziet de wet een cascadesysteem. (partner, meerderjarig kind, ouder, meerderjarige broer of zus). Indien deze personen ontbreken neemt de arts een beslissing in overleg met het team.

Wanneer de patiënt minderjarig bent, dan wordt hij vertegenwoordigd door zijn ouders of zijn voogd. Hij wordt zoveel mogelijk betrokken bij de uitoefening van zijn rechten. Wanneer de zorgverlener oordeelt dat hij bekwaam is, kan de minderjarige zelf bepaalde beslissingen nemen.

Rechten op respect voor de persoonlijke levenssfeer

De zorgverlener is gebonden aan het beroepsgeheim en mag dus geen informatie in verband met de gezondheid van de patiënt meedelen aan derden (bv. familie) indien deze persoon niet de vertrouwenspersoon is. In het PSC wordt er gewerkt in een multidisciplinair team waardoor de zorgverleners informatie moeten delen met elkaar om de patiënt goed te kunnen verzorgen. Enkel de informatie die relevant is om de patiënt goed te kunnen verzorgen, mag worden gedeeld.

Het respect voor de persoonlijke levenssfeer betekent ook respect voor de intimiteit van de patiënt. Tot slot mogen enkel de personen aanwezig zijn bij de zorgverlening die op professioneel vlak nodig zijn en met akkoord van de patiënt.

Recht op pijnbestrijding

Elke patiënt behoort van de zorgverlener de meest aangepaste zorg te krijgen om de pijn te voorkomen, er aandacht voor te hebben, te behandelen en te verzachten.

Rechten met betrekking tot het dossier

De zorgverlener houdt voor elke patiënt zorgvuldig een dossier bij en bewaart dit op een veilige plaats. De patiënt heeft het recht om dit dossier in te kijken binnen de 15 dagen na aanvraag en om een kopie van zijn dossier of delen ervan te vragen.

De patiënt heeft geen toegang tot gegevens over derden, tot de persoonlijke nota's van de zorgverlener en tot de gegevens die schade zouden kunnen berokkenen aan de patiënt. Deze laatste uitzondering is beperkt in de tijd.

De prijs van kopies bedraagt maximum 0.10€ per gekopieerde tekstpagina en maximum 5€ per beeld. De totale kosten mogen niet hoger zijn dan 25€.

Na overlijden kunnen enkel verwanten (ouders, kinderen, broers en zussen, kleinkinderen en grootouders) onrechtstreeks toegang hebben tot het dossier via een arts indien er een grondige reden voor is. Enkel de delen van het dossier die verband houden met deze reden mogen worden ingekeken.

Recht op het neerleggen van een klacht bij de ombudsdienst

Wanneer de patiënt oordeelt dat een van zijn rechten is geschonden kan hij klacht neerleggen bij de ombudspersoon. Hij kan zich hiervoor laten bijstaan door een zelfgekozen vertrouwenspersoon.

Welke plichten heeft de patiënt?

De patiënt moet het advies van de zorgverlener opvolgen en hem de nodige informatie geven die deze nodig heeft om hem te kunnen verzorgen.